

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

В.о. ректора

Валентина АРАНЧІЙ

01 вересня 2022р.

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

освітньо-наукова програма	Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва
спеціальність	133 Галузеве машинобудування
галузь знань	13 Механічна інженерія
освітній ступінь	Доктор філософії

Розробники:

Харченко Сергій, доктор технічних наук, доцент.

Шейченко Віктор, доктор технічних наук, старший науковий співробітник.

Біловод Олександра, кандидат технічних наук, доцент.

Попов Станіслав, кандидат технічних наук, доцент.

Скоряк Юлія, здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії.

Програма педагогічної практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри
механічної та електричної інженерії

Протокол від 01 вересня 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри механічної та
електричної інженерії

Станіслав ПОПОВ

Наскрізна програма практики схвалена Радою з якості вищої освіти
спеціальності 133 Галузеве машинобудування.

Протокол від 01 вересня 2022 р. №1.

Голова Ради з якості вищої освіти спеціальності
133 Галузеве машинобудування

Юлія ЛЕВЧЕНКО

1. ВСТУП

Програма педагогічної практики розробляється згідно освітньо-наукової програми машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії спеціальності 133 Галузеве машинобудування галузі знань 13 Механічна інженерія.

Метою педагогічної практики є набуття навичок та вмінь викладацької діяльності, як способу впровадження новітніх знань та власних науково-технічних розробок, у процес підготовки здобувачів за освітніми рівнями «Бакалавр», «Магістр».

Завдання педагогічної практики є:

- набуття досвіду у здійсненні навчального процесу, його наукового, методичного та нормативного забезпечення;
- оволодіння гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями;
- структурування та представлення результатів досліджень в наукових публікаціях і виданнях;
- застосування сучасних, професійних методик для викладання освітніх компонентів відповідного фахового напрямку;
- впровадження новітніх освітніх технологій і методів інтерактивного навчання;
- розробка складових комплексу навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін.

Проходження педагогічної практики сприяє формуванню:

загальних компетентностей:

- здатність до цілісного викладу основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних наукових джерел. Здатність працювати з різними джерелами інформації, аналізувати та синтезувати її, виявляти не вирішені раніше задачі (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези;
- здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

фахових компетентностей:

- здатність публічно презентувати та обговорювати результати дисертаційного дослідження та дотримуватися правил академічної доброчесності;
- здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження;

– здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності;

– здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти;

– здатність застосовувати знання сучасних теорій теоретичних і методичних основ підвищення продуктивності та надійності роботи машин, їх комплексів і систем;

– здатність використовувати знання для розвитку науки в галузі галузевого машинобудування у відповідності до стану та вимог світової науки;

– здатність використовувати знання й уміння для розроблення й удосконалення методів моделювання, прогнозування, оптимізації та розрахунків виробничих процесів, конструкції машин і обладнання з метою забезпечення їх ефективної й надійної роботи.

програмних результатів навчання:

– вільно публічно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми машинобудування державною та іноземною мовами, представляти результати досліджень в наукових публікаціях у наукових виданнях на засадах академічної доброчесності та наукової етики;

– застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

– знати принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукове, методичне та нормативне забезпечення.

2. ОПИС ПРАКТИКИ

Опис педагогічної практики для здобувачів вищої освіти освітньо-наукової програми машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва ступеня доктор філософії спеціальності 133 Галузеве машинобудування денної форми навчання 2022 року набору наведено у таблиці.

Таблиця

Види, терміни і тривалість практик студентів освітньо-наукової програми «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва» ступеня вищої освіти доктора філософії спеціальності 133 Галузеве машинобудування

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
1	Педагогічна практика	4	3	90

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений із напрямом їх наукових досліджень та напрямами діяльності науково-педагогічних працівників кафедри, до якої він прикріплений. Включає наступні види робіт: навчальну, методичну і організаційну.

1. Навчальна робота аспірантів включає:

- відвідування навчальних занять викладачів кафедри, керівника практики та їх педагогічний аналіз;
- підготовку та проведення на належному рівні лекцій у присутності керівника практики;
- підготовку та проведення на належному рівні лабораторних занять у присутності керівника практики;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів у процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні лабораторні роботи тощо);
- розробка лекції за темою дисертаційного дослідження або за напрямом спеціальності;
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання;
- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, рисунків, схем).

2. Методична робота аспірантів включає:

- ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в університеті й організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри;
- ознайомлення зі змістом освітньо-наукової, освітньо-професійної програми Галузеве машинобудування, ознайомлення складовими комплексу навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, навчальними посібниками, монографіями, підручниками дисциплін що викладаються на кафедрі;
- вивчення і впровадження передового досвіду організації освітнього процесу;
- розробка та впровадження нових форм, методів і технологій навчання.

3. Організаційна робота аспірантів включає:

- знайомство з системою виховної роботи кафедри, інженерно-технологічного факультету та університету;
- участь в організації та проведенні семінарів, нарад, круглих столів, творчих конкурсів, а також профорієнтаційної роботи кафедри.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організатором та базою проходження педагогічної практики є кафедра університету, за якою закріплений аспірант та на якій працює його науковий керівник.

Загальне керівництво та контроль за проведенням педагогічної практики покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

Безпосереднє керівництво практикою здійснює керівник педагогічної практики, яким є його науковий керівник. Керівник педагогічної практики аспіранта зобов'язаний:

- проводити інструктаж щодо порядку проходження педагогічної практики;
- формувати, спільно з аспірантом, індивідуальний план проходження педагогічної практики (Додаток А);
- відслідковувати своєчасне прибуття аспіранта для проходження педагогічної практики;
- забезпечити планування, організацію та облік результатів педагогічної практики;
- добирати тематику занять та навчальні групи для проходження педагогічної практики;
- здійснювати контроль за виконанням програми педагогічної практики;
- інформувати аспіранта про порядок подання та захисту звіту з педагогічної практики;
- підготувати відгук про проходження педагогічної практики аспіранта (Додаток Б).

Педагогічна практика передбачає проходження чотирьох етапів: підготовчий, початковий, основний та заключний.

1. На підготовчому етапі аспірант:

- ознайомлюється з робочою програмою педагогічної практики;
- з'ясовує мету та завдання практики.
- складає індивідуальний план проходження педагогічної практики.

2. На початковому етапі аспірант:

- ознайомлюється з нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Академії й організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри;
- відвідує навчальні заняття керівника педагогічної практики та інших викладачів кафедри.
- отримує від керівника педагогічної практики рекомендований перелік навчальних дисциплін та академічних груп для проведення навчальних занять.

3. На основному етапі практики аспірант:

- готує необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;

- проводить на належному науково-методичному рівні заняття під керівництвом наукового керівника на базі кафедри;
- проводить консультації здобувачам вищої освіти;
- приймає участь у засіданнях кафедри, долучається до обговорення організаційних та методичних питань освітнього процесу.

4. На заключному етапі аспірант:

- готує звіт з педагогічної практики;
- подає звіт керівнику педагогічної практики для перевірки та попереднього оцінювання;
- звітує про результати практики на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИКИ

До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали програму практики і надали протягом 5 робочих днів після закінчення педагогічної практики звітну документацію:

- індивідуальний план проходження педагогічної практики з відміткою керівника практики про його виконання;
- звіт про підсумки педагогічної практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, організаційної роботи (додаток В);
- відгук керівника практики.

Аспірант має подати на кафедру довідковий документ про перевірку матеріалів звіту щодо наявності запозичень з інших джерел.

6. ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ І ОЦІНЮВАННЯ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом проходження аспірантами педагогічної практики шляхом оцінки систематичності їх роботи, якості підготовки та здійснення навчальної, методичної та організаційної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється за результатами захисту звіту з практики на засіданні кафедри, на якій аспірант проходив педагогічну практику. Формою підсумкового контролю виконання програми педагогічної практики є диференційований залік.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з педагогічної практики вказуються у робочій програмі практики.

Нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики аспірантом, наданої у відгуку керівника практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення звіту з практики;

– оцінки за підсумками презентації аспірантом результатів проходження практики та відповідей на запитання під час захисту звіту.

Оцінюється за 100-бальною, 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Захист результатів педагогічної практики та затвердження звіту з педагогічної практики аспіранта здійснюється на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми. До звітних документів кафедра надає аспіранту витяг із протоколу засідання кафедри про результати проходження ним педагогічної практики затвердження звіту з педагогічної практики.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи : підручник. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>

2. Ветохін В., Ковбаса В., Шейченко В., Яхін С., Попов С., Прілепо Н., Плєскач Ю., Прокопенко А. Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктор філософії Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва за спеціальністю 133 Галузеве машинобудування галузі знань 13 Механічна інженерія. Полвата : РВ ПДАУ, 2021.16 с.

<https://drive.google.com/file/d/1ruJ9vrNiuDQmnlwCb2ZlA34WralV-VIB/view>

3. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

4. Олійник І. В. Педагогічна практика: програма та методика реалізації: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 136 с.

5. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.

https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/inter_formy.pdf

Інформаційні ресурси

1. Закон України “Про вищу освіту”.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

3 Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п>

4. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавської державної аграрної академії

URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6161/polozhennya-pro-ped-praktyku.pdf>

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Підпис _____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ
« ____ » _____ 20__ року

Індивідуальний план проходження педагогічної практики

У період з « ____ » _____ 20__ року по 20__ року

№	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка керівника педагогічної практики про виконання

Здобувач вищої освіти
ступеня доктора філософії

Підпис _____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник
педагогічної практики

Підпис _____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ

**Відгук
Керівника педагогічної практики (наукового керівника) про проходження
педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктор філософії**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на кафедрі _____
(найменування кафедри, за якою закріплений аспірант)

У період проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня
доктора філософії _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

ВИСНОВОК: Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (П.І.П) виконав
(не виконав) програму педагогічної практики в повному обсязі та заслуговує на
оцінку _____ (за 100-бальною, 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС).

Керівник
педагогічної практики

Підпис

Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Завідувач кафедри

Підпис

Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ
з педагогічної практики
здобувача вищої освіти ступеня доктор філософії

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

освітньо-наукова програма _____ (найменування ОНП)

спеціальність _____ (код та найменування спеціальності)

галузь знань _____ (шифр та найменування галузі знань)

форма навчання _____ (денна, заочна)

кафедра _____ (найменування кафедри, за якою закріплені аспірант)

період проходження практики: з _____ по _____

Керівник педагогічної практики _____ Підпис _____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ _____

Дата проведення захисту звіту _____

Гарант ОНП _____ Підпис _____ Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ _____

Орієнтовна структура звіту з педагогічної практики

1. Ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти

---

2. Ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією

---

3. Вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін

Відвідування аудиторних занять

Науково-педагогічний працівник, який проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Шифр групи	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

4. Навчально-методична робота (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань)

---

5. Самостійне проведення занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів

Проведення аудиторних занять

Дата і час проведення заняття	Шифр групи	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Здобувач вищої освіти
ступеня доктора філософії _____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

